

Wymagania edukacyjne z języka polskiego dla uczniów klasy szóstej

Wymagania na ocenę śródroczną:				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
	spełnia wymagania określone dla oceny dopuszczającej	spełnia wymagania określone dla oceny dostatecznej	spełnia wymagania określone dla oceny dobrej	spełnia wymagania określone dla oceny bardzo dobrej
<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe SŁUCHANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • skupia uwagę na krótkich i dłuższych wypowiedziach innych osób, rozumie ogólny sens słuchanych utworów, polecenia nauczyciela, wypowiedzi innych uczniów • wskazuje najważniejsze informacje w wysłuchanym tekście, zwłaszcza w jego warstwie dosłownej, rozpoznaje proste intencje nadawcy • reaguje na wypowiedzi innych werbalnie i niewerbalnie (mimiką, gestem, postawą) • powtarza ogólny sens usłyszanej wypowiedzi, prostego tekstu poetyckiego, fabuły usłyszanej historii <p>CZYTANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje nadawcę 	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe SŁUCHANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • słucha innych ze zrozumieniem, uczestniczy w rozmowie, zadaje pytania, odpowiada • wybiera najważniejsze informacje z wysłuchanego tekstu, tworzy prostą notatkę w formie tabeli, schematu, kilkuzdaniowej wypowiedzi, rozpoznaje główne intencje nadawcy i nastroj słuchanych komunikatów • powtarza swoimi słowami ogólny sens usłyszanej wypowiedzi, tekstu poetyckiego, opowiada fabułę usłyszanej historii, formułuje pytania <p>CZYTANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w tekstach literackich i użytkowych • rozpoznaje dosłowne in- 	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe SŁUCHANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • koncentruje uwagę podczas słuchania dłuższych wypowiedzi innych, a zwłaszcza odtwarzanych utworów • wybiera potrzebne informacje z wysłuchanego tekstu, tworzy notatkę w formie tabeli, schematu, punktów, kilkuzdaniowej wypowiedzi; formułuje pytania i rozpoznaje nastroj słuchanych komunikatów • odróżnia informacje ważne od mniej ważnych • na podstawie słuchanego tekstu tworzy samodzielną notatkę: pisze plan, formułuje pytania • właściwie odbiera intencje nadawcy komunikatu • odczytuje przenośny sens wysłuchanych utworów 	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe SŁUCHANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • przekazuje treść wysłuchanych wypowiedzi, rozumie ich wydźwięk • wybiera różnorodne informacje z wysłuchanego tekstu, tworzy notatkę w formie dostosowanej do potrzeb (np. plan, tabela, schemat, kilkuzdaniowa wypowiedź), rozpoznaje nastrój i nazywa intencje nadawcy komunikatu • swobodnie odczytuje nastrój, intencje i przenośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich • wyraża spójne zdanie na temat wysłuchanego komunikatu <p>CZYTANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie charakteryzuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w tekstach literackich i nieliterackich 	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe SŁUCHANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • odczytuje, interpretuje i wyjaśnia przenośny i symboliczny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich <p>CZYTANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem na poziomie semantycznym i krytycznym, również teksty spoza listy lektur • wykorzystuje treści zawarte w artykułach, instrukcjach, przepisach, tabelach, schematach i notatkach biograficznych w tworzeniu własnych, samodzielnych wypowiedzi i przemyśleń • odczytuje głośno i wygłasza z pamięci utwory poetyckie i pro-

<p>i odbiorcę wypowiedzi w prostych tekstach literackich i użytkowych</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje proste intencje nadawcy, np. pytanie, prośbę, zachętę, odmowę, przeprosiny, zaproszenie • wskazuje najważniejsze informacje w odpowiednich fragmentach przeczytanego tekstu, zwłaszcza w jego dosłownej warstwie i wyrażone wprost • rozumie ogólny sens czytanych utworów • czyta teksty dosyć płynnie, stara się czytać je poprawnie pod względem artykulacyjnym • samodzielnie lub z niewielką pomocą wskazuje części składowe wypowiedzi: wstęp, rozwinięcie, zakończenie • rozpoznaje życzenia, ogłoszenie, instrukcję, przepis, list, dedykację • wybiera najważniejsze informacje z instrukcji, tabeli, notatki, schematu, potrafi odszukać i poprawnie przepisać cytaty na zadany temat <p>DOCIERANIE</p>	<p>tencje nadawcy</p> <ul style="list-style-type: none"> • przytacza informacje z odpowiednich fragmentów przeczytanego tekstu, zwłaszcza w jego dosłownej warstwie i wyrażone wprost • określa temat i główną myśl tekstu na poziomie dosłownym • czyta teksty płynnie i poprawnie pod względem artykulacyjnym • poprawnie akcentuje i artykułuje większość wyrazów, stosuje intonację zdaniową podczas głośnego czytania utworów • oddziela fakty od opinii w prostych tekstach • wskazuje części składowe wypowiedzi: wstęp, rozwinięcie, zakończenie • rozpoznaje cechy życzeń, ogłoszenia, instrukcji, przepisu, dedykacji, podziękowania, listu • wybiera potrzebne informacje z instrukcji, tabeli, notatki, schematu, wyszukuje cytaty na zadany temat i poprawnie je zapisuje • wskazuje przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi 	<p>poetyckich i prozatorskich</p> <p>CZYTANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • krótko charakteryzuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w tekstach literackich • rozpoznaje symboliczne intencje nadawcy • przytacza informacje zawarte w tekście, wyszukuje w wypowiedzi informacje wyrażone pośrednio • oddziela informacje ważne od drugorzędnych, fakt od opinii • omawia temat i główną myśl na poziomie dosłownym, z niewielką pomocą nauczyciela omówia je na poziomie przenośnym • czyta teksty płynnie i poprawnie pod względem artykulacyjnym, stara się je interpretować głosowo • głośno czyta utwory, uwzględniając zasady poprawnej artykulacji, akcentowania i intonacji • rozumie funkcję części składowych wypowiedzi: wstęp, rozwinięcie, zakończenie, • wskazuje typowe elementy konstrukcyjne i sty- 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie wyjaśnia dosłowne i symboliczne intencje nadawcy • wyjaśnia informacje w tekście, informacje wyrażone pośrednio wykorzystuje w wypowiedzi np. opisującej lub oceniającej postać fikcyjną lub rzeczywistą • informacje ważne wykorzystuje w odczytywaniu znaczeń dosłownych i przenośnych • omawia temat i główną myśl tekstu na poziomie przenośnym • interpretuje teksty głosowo, zwracając uwagę np. na wyrażane emocje i interpunkcję • głośno czyta utwory, wykorzystując umiejętność poprawnej artykulacji i intonacji, aby oddać sens i nastój odczytywanego tekstu; poprawnie akcentuje wyrazy, również te, które w języku polskim akcentuje się nietypowo • ma świadomość konstrukcji wypowiedzi rozumie funkcje takich części składowych wypowiedzi, jak wstęp, rozwinięcie, zakończenie • poprawnie oddziela fakty 	<p>zatorskie oraz samodzielnie</p> <p>i w sposób oryginalny je interpretuje</p> <p>DOCIERANIE DO INFORMACJI – SAMOKSZTAŁCENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • twórczo wykorzystuje informacje z różnych źródeł (np. czasopism, stron internetowych) we własnych wypowiedziach o charakterze informacyjnym, argumentacyjnym lub oceniającym • szuka inspiracji do wzbogacenia swoich tekstów w słownikach wyrazów bliskoznacznych, poprawnej polszczyzny, języka polskiego, wyrazów obcych, frazeologicznego itd.; dba o poprawność ortograficzną, językową, merytoryczną, kompozycyjną swoich wypowiedzi, świadomie korzystając z potrzebnych w danej sytuacji słowników i innych materiałów (np. poradników, audy-
---	---	---	--	---

<p>DO INFORMACJI SAMOKSZTAŁCENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> •potrafi sprawdzić pisownię wyrazu w słowniku ortograficznym, korzystać ze słownika języka polskiego, słownika wyrazów obcych •potrafi odszukać wyrazy w słowniku wyrazów bliskoznacznych, •potrafi znaleźć prostą informację w internecie, stara się wyszukiwać wiarygodne informacje •z pomocą bibliotekarza korzysta z zasobów bibliotecznych <p>ANALIZOWANIE I INTERPRETOWANIE TEKSTÓW KULTURY</p> <ul style="list-style-type: none"> •krótko mówi o swoich reakcjach czytelnicych i temacie utworu •dostrzega zabiegi stylistyczne w znanych mu z lekcji utworach literackich, w tym funkcję obrazowania poetyckiego w liryce; z pomocą nauczyciela wskazuje w znanych mu z lekcji utworach typowe przykłady następujących środków poetyc- 	<p>DOCIERANIE DO INFORMACJI – SAMOKSZTAŁCENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • sprawdza pisownię wyrazu w słowniku ortograficznym, korzysta ze słownika języka polskiego, słownika wyrazów obcych, potrafi znaleźć hasło w słowniku frazeologicznym, potrafi wybrać odpowiednie informacje ze słownika wyrazów bliskoznacznych, słownika poprawnej polszczyzny, encyklopedii • rozwija umiejętności posługiwania się technologią informacyjną oraz zasobami internetowymi i wykorzystuje te umiejętności do swoich potrzeb • stara się rozwijać umiejętność krytycznej oceny pozyskanych informacji • zna i stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych <p>ANALIZOWANIE I INTERPRETOWANIE TEKSTÓW KULTURY</p> <ul style="list-style-type: none"> • nazywa swoje reakcje czytelnicy, określa temat czytanego utworu i próbuje określić jego problematykę 	<p>listyczne w zaproszeniach, życzeniach, ogłoszeniach, instrukcjach, przepisach, listach (w tym oficjalnych), dziennikach, pamiętnikach, relacjach, dedykacjach, podziękowaniach</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje informacje z instrukcji, tabeli, notatki, schematu, cytatów • samodzielnie tłumaczy przerośne znaczenie wybranych wyrazów, związków wyrazów w wypowiedzi <p>DOCIERANIE DO INFORMACJI – SAMOKSZTAŁCENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • wybiera informacje z różnych źródeł, np. czasopism, stron internetowych; korzysta w razie potrzeby ze słownika języka polskiego, słownika wyrazów obcych, słownika frazeologicznego; samodzielnie korzysta ze słowników wyrazów bliskoznacznych, poprawnej polszczyzny, encyklopedii • potrafi znaleźć informacje w słowniku bohaterów literackich i innych słów- 	<p>od opinii w dłuższych tekstach i informacje ważne od drugorzędnych</p> <ul style="list-style-type: none"> • odczytuje i twórczo wykorzystuje treści zawarte w artykule, instrukcji, przepisie, tabeli, schemacie i notatce, swobodnie posługuje się cytatami w mowie i piśmie • odczytuje przerośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi <p>DOCIERANIE DO INFORMACJI – SAMOKSZTAŁCENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • wybiera informacje wyrażone pośrednio w różnych źródłach, np. czasopismach, stronach internetowych; konfrontuje je z innymi źródłami • świadomie używa słowników: ortograficznego, języka polskiego, wyrazów obcych, wyrazów bliskoznacznych, poprawnej polszczyzny, frazeologicznego, bohaterów literackich i innych słowników i encyklopedii dla wzbogacenia warstwy językowej tekstu oraz jego treści • wykorzystuje umiejętności efektywnego posługiwania się technologią informacyjną oraz zasobami internetowymi 	<p>cji radiowych i programów telewizyjnych)</p> <p>ANALIZOWANIE I INTERPRETOWANIE TEKSTÓW KULTURY</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje funkcję analizowanych elementów świata przedstawionego w różnych utworach epickich • wskazuje elementy mitu, bajki, przypowieści, hymnu, legendy itd. w innych tekstach kultury, świadomie odczytuje różne gatunki powieści, rozumie konwencję gatunków mieszanych, zwłaszcza we współczesnych tekstach literatury dziecięcej • dostrzega różnice między celem programów informacyjnych, rozrywkowych, reklam itp. • odnosi się do postaw bohaterów fikcyjnych jako nosicieli uniwersalnych postaw i opisuje otaczającą ich rzeczywistość <p>II. Tworzenie wypowiedzi</p>
---	--	--	---	--

<p>kich: epitet, porównanie, przenośnia, uosobienie, ożywienie, wyrazy dźwiękonaśladowcze, apostrofa, powtórzenie, zdrobnienie, zgrubienie, i podaje ich przykłady</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna i wyjaśnia pojęcia <i>podmiot liryczny, autor, adresat wiersza i bohater wiersza</i> • odróżnia teksty użytkowe od literackich, z pomocą nauczyciela rozpoznaje tekst publicystyczny, informacyjny, reklamowy • odróżnia utwory pisane wierszem i prozą, stosuje terminy <i>wiersz, proza</i> • krótko i na ogół trafnie określa wybrane elementy świata przedstawionego w utworze epickim omówionym na lekcji, takie jak: czas i miejsce wydarzeń, akcja, wydarzenia, wątek główny, bohater (pozytywny – negatywny), rozumie rolę osoby mówiącej w tekście (narrator) • rozpoznaje dialog • rozpoznaje na znanych 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa zabiegi stylistyczne w utworach literackich (epitet, porównanie, przenośnię, uosobienie, ożywienie, wyrazy dźwiękonaśladowcze, apostrofę, powtórzenia, zdrobnienia, zgrubienia, obrazy poetyckie, pytanie reoryczne) • z niewielką pomocą nauczyciela odróżnia autora, adresata i bohatera wiersza w analizowanym tekście • dostrzega cechy wyróżniające teksty artystyczne (poetyckie i prozatorskie) oraz użytkowe; rozpoznaje tekst publicystyczny, informacyjny, reklamowy • określa i nazywa elementy świata przedstawionego w poznanym na lekcji utworze epickim, takie jak: czas i miejsce wydarzeń, wątek (główny i poboczny), akcja, fabuła, wydarzenia, punkt kulminacyjny, bohater (pozytywny – negatywny, główny, drugoplanowy) • rozumie rolę osoby mówiącej w tekście (narrator), rozpoznaje narratora pierwszo- i trzecioosobowego 	<p>nikach</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwija umiejętności efektywnego posługiwania się technologią informacyjną oraz zasobami internetowymi i wykorzystuje te umiejętności do znalezienia potrzebnych mu informacji • rozwija umiejętność krytycznej oceny pozyskanych informacji • regularnie korzystania z zasobów bibliotecznych (np. w bibliotekach szkolnych oraz on-line) <p>ANALIZOWANIE I INTERPRETOWANIE TEKSTÓW KULTURY</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia swoje reakcje czytelnicze, określa problematykę utworu • odnajduje w utworze poetyckim epitet, porównanie, przenośnię, uosobienie, ożywienie, wyrazy dźwiękonaśladowcze, apostrofę, powtórzenia, zdrobnienia, zgrubienia, obrazy poetyckie, pytanie reoryczne, przeważnie objaśnia ich znaczenie • rozpoznaje autora, adresata i bohatera wiersza, 	<p>do rozwijania własnych zainteresowań</p> <ul style="list-style-type: none"> • systematycznie rozwija umiejętność krytycznej oceny pozyskanych informacji • z zasobów bibliotecznych (papierowych oraz on-line), korzysta z własnej inicjatywy <p>ANALIZOWANIE I INTERPRETOWANIE TEKSTÓW KULTURY</p> <ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie i poprawnie opowiada o swoich reakcjach i refleksjach czytelniczych, nazywa je, uzasadnia; ocenia i opisuje utwór, konfrontuje swoje reakcje czytelnicze z reakcjami innych odbiorców, samodzielnie mówi o tematyce czytanego utworu i zauważa jego złożoną problematykę • objaśnia funkcję i znaczenie przenośne w utworze poetyckim epitetu, porównania, przenośni, uosobienia, ożywienia, wyrazów dźwiękonaśladowczych, apostrofy, powtórzenia, zdrobnienia, zgrubienia, obrazów poetyckich, pytania reorycznego, • rozpoznaje autora, adresata i bohatera wiersza, nidy nie utożsamiając ich ze sobą 	<p>MÓWIENIE</p> <p>z zaangażowaniem incjuje i aktywnie podtrzymuje rozmowę/dyskusję/polemikę np. na temat przeczytanej lektury/dzieła także spoza kanonu lektur przewidzianych programem nauczania; omawia je w odniesieniu do innych dzieł także spoza kanonu lektur</p> <ul style="list-style-type: none"> • interpretuje metaforyczne i symboliczne treści utworów literackich i plastycznych • polemizuje i przedstawia oryginalne, przemyślane stanowisko, formułuje tezę, na której poparcie podaje różnorodne argumenty odnoszące się do logiki oraz emocji, jego wypowiedzi cechuje szeroka wiedza, wysoka kultura, bogate słownictwo i poszanowanie dla innych stanowisk <p>PISANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzy samodzielne wypowiedzi cechujące się ciekawym ujęciem
--	--	--	---	---

<p>z lekcji tekstach mit, bajkę, hymn, legendę, przypowieść i nowelę, dziennik, pamiętnik, powieść, podaje ich główne cechy, nazywa rodzaj omówionej na lekcji powieści (oby- czajowej, przygodowej)</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcia: <i>wers, zwrotka, rym, refren, liczba sylab w wersie</i>, wska- zuje je w wierszach zna- nych z lekcji • wyodrębnia słuchowisko, plakat społeczny, przedsta- wienie, film, program tele- wizyjny (np. informacyjny, rozrywkowy) spośród in- nych przekazów i tekstów kultury, operuje podstawo- wym słownictwem związa- nym z teatrem (np. akt, kur- tyna, gra aktorska, publicz- ność, rekwizyt, rola, deko- racja, efekty specjalne) • odczytuje treść komiksu • wymienia tytuły filmów, seriali, spektakli, progra- mów radiowych i telewizyj- nych, wysłuchane koncerty, zwłaszcza adresowa- ne do dzieci i młodzie- ży • przypisuje podstawowe 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w poznanym na lekcji utworze cechy mitu, bajki, hymnu, przypowieści i noweli, legendy, dzienni- ka, pamiętnika, powieści; wymienia gatunki powieści (oby czajowa, przygodowa) i podaje jej cechy, potrafi określić rodzaj powieści omówionej na lekcji i podać jej cechy • wskazuje w utworze dia- log i monolog • cytuje morał bajki i wyja- śnia dosłowny sens przy- powieści • rozpoznaje w utworach wierszowanych elementy rytmu: wers, zwrotkę, rym (dokładny – niedokładny), refren, liczba sylab w wer- sie • rozpoznaje wiersz biały • odczytuje na poziomie do- słownym słuchowisko, plakat społeczny, przedstawienie, film, program telewizyjny • wymienia cechy komiksu • zna pojęcia związane z teatrem i filmem (gra aktor- ska, reżyser, rekwizyt, de- koracja, antrakt, adaptacja, ekranizacja, efekty specjalu- ne, fabuła), a także odmiany 	<p>opisuje cechy podmiotu lirycznego (w tym zbioro-owego)</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy wyróż- niające teksty artystyczne (poe-tyckie i prozatorskie) oraz użytkowe, rozpoznaje tekst publicystyczny in- formacyjny, reklamowy i rozumie ich funkcje • analizuje elementy świa- ta przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas i miejsce wyda- rzeń, akcja, fabuła, wątek (główny i poboczny), wy- darzenia, punkt kulmina- cyjny, bohater (pozytyw- ny – negatywny, główny, drugoplanowy, epizo- dyczny, tytułowy) • określa cechy osoby mówiącej w tekście (nar- ratora), • odróżnia dialog od mo- nologu, rozumie ich funk- cje w utworze • identyfikuje mit, bajkę, hymn, przypowieść, le- gendę i nowelę, dziennik, pamiętnik, powieść, wskazuje ich cechy, zna gatunki powieści (oby- czajowej, przygodowej) 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje wiedzę na temat podmiotu lirycznego (w tym zbiorowego), adresata i bohatera wiersza do inter- pretacji utworu • wnikliwie omawia obrazy poetyckie w wierszu • szczegółowo omawia cechy wyróżniające teksty arty- styczne (poetyckie i prozator- skie) oraz użytkowe, publicy- styczne informacyjne, reklama- mowe • płynnie objaśnia funkcję analizowanych elementów świata przedstawionego w utworze epickim, takich jak czas i miejsce wydarzeń, nar- rator (pierwszo- i trzeciooso- bowy), akcja, fabuła, wątek (główny i poboczny), wyda- rzenia, punkt kulminacyjny, zwrot akcji, bohater (pozy- tywny – negatywny, główny, drugoplanowy, epizodyczny, tytułowy, zbiorowy) • biegle identyfikuje mit, bajkę, hymn, przypowieść, legendę i nowelę, dziennik, pamiętnik, powieść, szczegó- łowo omawia ich cechy, swobodnie omawia cechy różnych gatunków powieści 	<p>tematu, trafną i celną argumentacją, poprawną konstrukcją oraz właściwym doborem środków językowych</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykazuje się szczegó- łną dbałością o po- prawność ortograficzną, interpunkcyjną, flek- syjną i składniową oraz estetykę zapisu wypo- wiedzi <p>III. Kształcenie języ- kowe</p> <ul style="list-style-type: none"> • świadomie stosuje wiedzę językową w za- kresie treści materiało- wych przewidzianych programem nauczania słownictwa, składni, fleksji i fonetyki
---	--	--	--	--

<p>cechy bohaterom, krótko opowiada o ich doświadczeniach oraz ocenia ich postawy w odniesieniu do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość, koleżeńskość – egoizm, pracowitość – lenistwo</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcie fikcji literackiej, potrafi (z reguły poprawnie) odszukać w utworze poznanym na lekcji elementy prawdziwe, prawdopodobne (realistyczne) i fantastyczne • odczytuje sens utworów na poziomie semantycznym (dosłownym), a z pomocą nauczyciela na poziomie symbolicznym <p>II. Tworzenie wypowiedzi MÓWIENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • nawiązuje i podtrzymuje kontakt werbalny z innymi uczniami i nauczycielem, stosuje się do podstawowych reguł grzecznościowych obowiązujących podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem • odróżnia sytuację oficjalną od nieoficjalnej i 	<p>filmu, wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych (filmu, programu informacyjnego, programu rozrywkowego),</p> <ul style="list-style-type: none"> • odbiera filmy, koncerty, spektakle, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży, wskazuje wśród nich te, które mu się podobają • określa doświadczenia bohaterów, przypisuje im cechy oraz określa i ocenia ich postawy w odniesieniu do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość, koleżeństwo – egoizm, pracowitość – lenistwo • wyjaśnia pojęcie fikcji literackiej, potrafi odszukać w utworze elementy prawdziwe, prawdopodobne (realistyczne) i fantastyczne • odczytuje sens typowych utworów na poziomie symbolicznym <p>II. Tworzenie wypowiedzi MÓWIENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej, stosując się do reguł grzecznościowych, używa odpowiednich 	<p>jowa, przygodowa), podaje ich cechy, przyporządkowuje je do konkretnych utworów</p> <ul style="list-style-type: none"> • przytacza i parafrazuje morał bajki, odczytuje przesłanie przypowieści • rozumie podstawową funkcję wersu, zwrotki, rymu (dokładny – niedokładny), refrenu, liczby sylab w wiersie, samodzielnie wskazuje w wierszu wyżej wymienione elementy • wyodrębnia słuchowisko, plakat społeczny, przedstawienie i film spośród innych przekazów i tekstów kultury, interpretuje je na poziomie dosłownym i z niewielką pomocą nauczyciela interpretuje go na poziomie przenośnym • używa pojęć: gra aktorska, reżyser, adaptacja, antrakt, scenografia, ekranizacja, kadr, ujęcie, efekty specjalne, audycja, a także zna odmiany filmu, wyodrębnia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego, odróżnia różne gatunki filmowe, wskazuje cechy 	<p>(obyczajowej, przygodowej) i potrafi odnieść je do lektur</p> <ul style="list-style-type: none"> • objaśnia morał bajki na poziomie dosłownym i symbolicznym, odczytuje dosłowne i symboliczne przesłanie przypowieści • płynnie operuje pojęciami: <i>wers, zwrotka, rym (dokładny – niedokładny, układ rymów), refren, liczba sylab w wiersie</i>, samodzielnie omawia funkcję tych elementów w wierszu • interpretuje na poziomie dosłownym i przenośnym słuchowisko, plakat społeczny, przedstawienie, film, program telewizyjny (informacyjny, rozrywkowy, publicystyczny, edukacyjny) spośród innych przekazów i tekstów kultury, • swobodnie używa pojęć z zakresu teatru, filmu i radia, m.in. gra aktorska, rola, reżyser, scenariusz, scenarzysta, scenografia, scenograf, adaptacja (filmowa, muzyczna, radiowa, teatralna), ekranizacja, kadr, ujęcie (i jego rodzaje), antrakt, słuchowisko, efekty specjalne, montaż; wyróżnia wśród przekazów audiowizualnych słuchowiska i różne gatunki 	
--	---	--	---	--

<p>potrafi odpowiednio do sytuacji komunikacyjnej skierować prośbę, pytanie, odmowę, wyjaśnienie, zaproszenie; stara się stosować język adekwatny do różnych sytuacji, odróżnia język oficjalny od nieoficjalnego</p> <ul style="list-style-type: none"> • formułuje pytania i udziela prostych pod względem konstrukcyjnym odpowiedzi, stosuje wyrazy o znaczeniu dosłownym • mówi na temat, opowiada o zdarzeniach, akcji książki, filmu • wypowiada komunikaty zawierające proste informacje • wyraża wprost swoje intencje • w kilku zdaniach opisuje obraz, ilustrację, plakat, przedmiot, miejsce, postać, zwierzę • wygłasza z pamięci tekst utworu poetyckiego • posługuje się pozawerbalnymi środkami wypowiedzi (mimiką, gestem) • stara się poprawnie wymawiać wyrazy 	<p>konstrukcji składniowych (np. trybu przypuszczającego lub zdań pytających, wyrażenia grzecznościowych) podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem, a także w różnych sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych, stara się budować kontakt ze słuchaczem, np. za pomocą apostrof, wypowiedzi nacechowanych emocjonalnie</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji, świadomie dobiera różne typy wypowiedzi: proste i rozwinięte, wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące; potrafi dostosować swoją wypowiedź do sytuacji oficjalnej i nieoficjalnej • formułuje pytania otwarte i zamknięte • udziela odpowiedzi w formie zdań złożonych • wypowiada się w logicznie ze sobą połączonych zdaniach na tematy związane z codziennością, otaczającą nas rzeczywistością, lekturą, utworem poetyckim, filmem itp. 	<p>charakterystyczne przekazów audiowizualnych (filmu, programu informacyjnego, programu rozrywkowego),</p> <ul style="list-style-type: none"> • świadomie i z uwagą odbiera filmy, koncerty, spektakle, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży, wyraża i uzasadnia opinię na ich temat • charakteryzuje komiks jako tekst kultury, wskazuje charakterystyczne dla niego cechy • charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich postawy i doświadczenia, odnosi postawy i doświadczenia bohaterów do własnych przeżyć • rozumie i wyjaśnia pojęcie fikcji literackiej, odszukuje w utworze elementy prawdziwe, prawdopodobne (realistyczne) i fantastyczne • odczytuje sens utworów na poziomie semantycznym (dosłownym), a z niewielką pomocą na poziomie przenośnym, wy- 	<p>filmowe, swobodnie wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych (filmu, programu informacyjnego, programu rozrywkowego)</p> <ul style="list-style-type: none"> • świadomie i z uwagą odbiera filmy, koncerty, spektakle, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży, potrafi samodzielnie wybrać spośród nich wartościową i interesującą dla niego ofertę, a także wyrazić przemyślaną opinię na ich temat • płynnie wskazuje charakterystyczne cechy komiksu • charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich doświadczenia i postawy odnoszące się do różnych wartości, konfrontuje sytuację bohaterów z własnymi doświadczeniami i doświadczeniami innych bohaterów literackich • rozumie i wyjaśnia pojęcie fikcji literackiej prawdopodobnej i fantastycznej, sprawnie odszukuje i objaśnia w utworze elementy prawdziwe, prawdopodobne (realistyczne) i fantastyczne • samodzielnie i poprawnie-
--	---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> • składa skonwencjonalizowane życzenia, tworzy krótką wypowiedź o cechach instrukcji, np. zasady gry • potrafi sformułować prostą tezę i dobrać argument oraz przykład do tezy, krótko uzasadnia swoją opinię <p>PISANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu, potrafi zastosować przecinek, myślnik (również w zapisie dialogu), cudzysłów, nawiasu i wielokropka w zdaniu • dzieli wyrazy na sylaby, przenosi wyraz do następnego wersu, • poprawnie zapisuje głoski miękkie, zna i próbuje stosować podstawowe zasady dotyczące pisowni <i>ó-u, rz-ż, ch-h</i> • odróżnia nazwy własne od pospolitych i stara się stosować odpowiednie zasady dotyczące pisowni wielką literą • potrafi wymienić niektó- 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się w sposób uporządkowany: opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, streszcza utwory fabularne, zdaje relację z wydarzenia • opisuje obraz, ilustrację, plakat oraz przedmiot, miejsce, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni; krótko, ale w sposób uporządkowany opisuje postać, zwierzę, przedmiot • recytuje utwory poetyckie, oddając ich ogólny nastrój i sens • stosuje zasady poprawnej wymowy i akcentowania wyrazów rodzimych • składa życzenia, tworzy krótką wypowiedź o cechach instrukcji, np. zasady gry • wskazuje wyrazy o znaczeniu dosłownym i metaforycznym • dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne, z reguły stosuje poprawne związki wyrazowe • świadomie posługuje się pozawerbalnymi środkami wypowiedzi (mimiką, ge- 	<p>szukuje informacje wyrażone wprost i pośrednio</p> <p>II. Tworzenie wypowiedzi MÓWIENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia własne, logiczne zdanie w rozmowie, stosując się do reguł grzecznościowych, używa odpowiednich konstrukcji składniowych (np. trybu przypuszczającego lub zdań pytających) podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem, a także w różnych sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych, buduje kontakt ze słuchaczem np. za pomocą apostrof, wypowiedzi nacechowanych emocjonalnie, wykrzyknień • świadomie dobiera intonację zdaniową • formułuje przemyślane pytania otwarte i zamknięte, udziela odpowiedzi w formie krótkiej, sensownej wypowiedzi • łączy za pomocą odpowiednich spójników i przyimków współrzędne i podrzędne związki wyrazowe w zdaniu • wypowiada się w roli 	<p>odczytuje sens utworów na poziomie semantycznym (dosłownym) i przenośnym, poprawnie wyszukuje informacje wyrażone wprost i pośrednio</p> <p>II. Tworzenie wypowiedzi MÓWIENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia własne zdanie w rozmowie, podaje odpowiednie przykłady, stosuje się do reguł grzecznościowych, świadomie używa odpowiednich konstrukcji składniowych (np. trybu przypuszczającego lub zdań pytających) podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem, a także w różnorodnych sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych, sprawnie buduje i podtrzymuje kontakt ze słuchaczem, stosując apostrofy, wypowiedzi nacechowane emocjonalnie, wykrzyknienia itd. • płynnie dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji (np. oficjalnej i nieoficjalnej), świadomie dobiera różne typy wypowiedzi • rozpoczyna i podtrzymuje rozmowę na temat lektury czy dzieła filmowego
---	--	---	---

<p>re spójniki, przed którymi stawia się przecinek / nie stawia się przecinka, stara się oddzielać przecinkiem zdania składowe w zdaniu złożonym</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna podstawowe zasady układu graficznego listu oficjalnego i nieoficjalnego, wywiadu, ramowego planu wypowiedzi, instrukcji, przepisu kulinarnego, kartki z dziennika, pamiętnika, streszczenia, sprawozdania z wydarzenia; zapisuje je z niewielką pomocą nauczyciela; potrafi zapisać proste życzenia, dedykację, podziękowania, ogłoszenie, zaproszenie • pisze krótkie opowiadanie odtwórcze i twórcze • pisze kilkudzaniowy tekst o charakterze argumentacyjnym na tematy związane z codziennym życiem • sporządza krótką charakterystykę na podstawie planu i słownictwa zgromadzonego na lekcji • próbuje zredagować kilkudzaniowy opis prze- 	<p>stem)</p> <ul style="list-style-type: none"> • formułuje tezę i podaje do niej proste argumenty i przykłady, logicznie uzasadnia swoją opinię <p>PISANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosuje podstawowe reguły interpunkcyjne dotyczące użycia przecinka (np. przy wymienianiu, przed niektórymi spójnikami, przecinek w zdaniu złożonym), dwukropka, próbuje stosować w zdaniu średnik, bezbłędnie dzieli wyrazy na sylaby, stosuje cudzołłów • stosuje podstawowe zasady ortografii dotyczące pisowni pisowni <i>ó-u</i>, <i>rz-ż</i>, <i>ch-h</i> i cząstki <i>-by</i> z czasownikami • potrafi wymienić najważniejsze wyjątki od poznanych reguł ortograficznych • potrafi zastosować odpowiednie zasady dotyczące pisowni wielką literą • potrafi wymienić spójniki, przed którymi stawia się przecinek / nie stawia się przecinka, często poprawnie oddziela przecinkiem zdania składowe w zdaniu złożonym 	<p>świadka i uczestnika zdażeń</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosuje poprawne formy gramatyczne odmiennych części mowy • gromadzi wyrazy określające i nazywające, np. cechy wyglądu i charakteru • wypowiada się logicznie i w sposób uporządkowany na tematy związane z otaczającą rzeczywistością, lekturą, tekstem poetyckim, filmem itp.: opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, poprawnie streszcza utwory fabularne, świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe • aktywnie uczestniczy w rozmowie o lekturze, filmie czy codziennych sytuacjach • w sposób logiczny i uporządkowany opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, zwierzę, przedmiot, przeżycia, obraz, ilustrację, plakat, stosując właściwe tematowi słownictwo, jak i słownic- 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje trafne, ciekawe pytania, udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym i stylistycznym, świadomie dobiera intonację zdaniową • poprawnie stosuje formy czasownika w różnych trybach, w zależności od kontekstu i adresata wypowiedzi • w rozmowie związanej z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje poprawny język, bogate słownictwo oraz frazeologizmy i przysłowia związane z omawianą tematyką • w sposób przemyślany i uporządkowany opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, zwierzę, obraz, ilustrację, plakat, stosując bogate i właściwe tematowi słownictwo oraz służące do formułowania ocen, opinii, emocji • zaznacza akcenty logiczne, stosuje pauzy, dostosowuje tempo recytacji do treści wygłaszanych z pamięci lub recytowanych utworów • interpretuje przenośne tre-
---	---	---	--

<p>żyć</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzy kilkudzaniowy opis obrazu, rzeźby i plakatu, opisując usytuowanie elementów, ich kształt, wielkość i kolorystykę • w dłuższych formach wypowiedzi pisemnych stara się stosować akapit jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi • stara się, aby jego wypowiedzi były czytelne • konstruuje i zapisuje kilkudzaniowe wypowiedzi poprawne pod względem logicznym, stara się, aby były poprawne pod względem językowym • rozróżnia współczesne formy komunikatów (np. e-mail, SMS) i odpowiednio się nimi posługuje, zachowując podstawowe zasady etykiety językowe <p>III. Kształcenie językowe</p> <p>Stosuje wiedzę językową w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • słownictwa – np. rozpoznaje zdrobnienia, potrafi dobrać parami wyrazy 	<ul style="list-style-type: none"> • zna zasady dotyczące pisowni przymiotników złożonych • zna i stosuje większość podstawowych zasad układu graficznego oraz zapisuje uwzględniając je: list (w tym oficjalny), kilkudzaniowy wywiad, plan wypowiedzi ramowy i szczegółowy (z pomocą nauczyciela), ogłoszenie, zaproszenie, instrukcję, przepis kulinarny, kartkę z dziennika, pamiętnika notatki biograficznej (np. w tabeli), streszczenie, sprawozdanie, ogłoszenie, zaproszenie, instrukcję, proste, krótkie streszczenie, sprawozdanie (z wydarzenia i z pomocą nauczyciela z filmu, spektaklu,), życzenia • układa opowiadanie odtwórcze i twórcze, zachowując właściwą kolejność zdarzeń • pisze krótki, logiczny tekst argumentacyjny • sporządza schematyczną charakterystykę postaci rzeczywistej i bohatera literackiego, pisze opis przeżyć z wykorzystaniem słownic- 	<p>two służące do formułowania ocen, opinii, emocji oraz słownictwo opisujące</p> <ul style="list-style-type: none"> • wygłasza z pamięci teksty poetyckie, posługując się pauzą barwą głosu • stosuje się do zasad właściwego akcentowania wyrazów i intonowania wypowiedzeń • tworzy wypowiedź o cechach instrukcji, np. zasady gry • objaśnia znaczenia dosłowne i metaforyczne wyrazów • dobiera i stosuje w swoich wypowiedziach wyrazy bliskoznaczne (synonimy) i przeciwstawne (antonimy) oraz poprawne związki wyrazowe • odróżnia argumenty odnoszące się do faktów i logiki oraz odwołujące się do emocji, potrafi zabrać głos w dyskusji, zaprezentować i logicznie uzasadnić swoją opinię, wie, czym jest perswazja, i potrafi na nią odpowiednio zareagować <p>PISANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna i stosuje najczęstsze 	<p>ści utworów poetyckich przewidzianych w programie nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • swobodnie dobiera i stosuje w swoich wypowiedziach wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne oraz poprawne związki wyrazowe • świadomie wzbogaca komunikat pozawerbalnymi środkami wypowiedzi • stosuje się do zasad właściwego akcentowania wyrazów i intonowania wypowiedzeń • składa pomysłowe życzenia, podziękowanie, tworzy precyzyjną wypowiedź o cechach instrukcji, np. zasady gry • dokonuje samokrytyki wypowiedzi i doskonali ją pod względem konstrukcji i języka • formułuje tezę, podaje przekonujące, przemyślane argumenty i przykłady, świadomie używa argumentów odnoszących się do faktów i logiki oraz odwołujących się do emocji, bierze czynny udział w dyskusji, przedstawiając przemyślane stanowisko i logicznie, wyczerpująco
---	--	--	---

<p>bliskoznaczne i antonimy, stara się tworzyć poprawne związki wyrazowe, związków frazeologicznych, przysłów</p> <ul style="list-style-type: none"> •składni – wymienia rodzaje zdań: pojedyncze oznajmujące, rozkazujące, pytające; konstruuje poprawne zdania pojedyncze; stosuje wielkie litery na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na końcu; rozróżnia zdania pojedyncze i równoważnik zdania; wskazuje podmiot i orzeczenie •fleksji – rozpoznaje rzeczowniki o typowej odmianie, czasowniki, przymiotniki, liczebniki; podaje pytania, na które odpowiadają odmienne i nieodmienne części mowy; podaje przykłady różnych rodzajów liczebników, zaimków; z reguły poprawnie określa czas, osobę, liczbę, rodzaj, tryb czasownika, a z niewielką pomocą nauczyciela aspekt: dokonany, niedokonany; wskazuje rze- 	<p>stwa z lekcji</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzy na ogół poprawny opis obrazu, rzeźby i plakatu, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni, ich wygląd (kolor, kształt itp.) • w dłuższych formach wypowiedzi stosuje co najmniej trzy akapity jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi (wstęp, rozwinięcie, zakończenie) • na ogół zachowuje estetykę zapisu wypowiedzi • konstruuje i zapisuje kilkudzaniowe wypowiedzi poprawne pod względem logiczno-składniowym i na ogół poprawne pod względem językowym • używa wypowiedzeń pojedynczych i złożonych • w zależności od adresata i sytuacji świadomie dobiera wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące • udziela odpowiedzi w formie zdań złożonych • stara się dostrzegać błędy ortograficzne i interpunkcyjne w tworzonej wypo- 	<p>wyjątki od poznanych reguł ortograficznych</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia spójniki, przed którymi stawia się przecinek / nie stawia się przecinka, stosuje tę wiedzę w praktyce, oddziela przecinkiem zdania składowe w zdaniu złożonym • zna i stara się stosować zasady zapisu przymiotników złożonych • zna i stosuje zasady układu graficznego i uwzględnia wszystkie niezbędne elementy następujących form wypowiedzi: list (w tym oficjalny), wywiad, ramowy i szczegółowy plan wypowiedzi, ogłoszenie, zaproszenie, instrukcja, przepis kulinarny, dziennik, pamiętnik, streszczenie, scenariusz filmowy, sprawozdanie (z filmu, spektaklu, wydarzenia), życzenia • układa spójne, uporządkowane pod względem chronologicznym poprawnie skomponowane opowiadanie odtwórcze/ twórcze, stara się, aby było wierne utworowi / pomy- 	<p>je uzasadnia, rozumie funkcję perswazji w wypowiedzi</p> <p>PISANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosuje cudzysłów w cytatach i w przypadku ironii • komponuje poprawne pod względem ortograficznym, interpunkcyjnym, fleksyjnym, składniowym wypowiedzi o przejrzystej, logicznej kompozycji z uwzględnieniem akapitów, płynnie stosuje wszystkie poznane reguły ortograficzne, zna i stosuje wyjątki od nich • bezbłędnie wymienia spójniki, przed którymi stawia się przecinek / nie stawia się przecinka, nawykowo stosuje tę wiedzę w praktyce, poprawnie oddziela przecinkiem zdania składowe w zdaniu złożonym (również o skomplikowanej budowie) • stosuje się do zasad zapisu przymiotników złożonych, • pisze bezbłędnie pod względem kompozycyjnym treściowym list oficjalny i nieoficjalny, ramowy i szczegółowy plan wypowiedzi, ogłoszenie, zaproszenie, instrukcję, przepis kulinarny, streszczenie, wywiad, 	
--	---	---	--	--

<p>czowniki własne i pospolite; odmienia i stopniuje przymiotniki; oddziela temat od końcówki w wyrazach znanych z lekcji; stopniuje przysłówki; rozpoznaje formę nieosobową czasownika - bezokolicznik, podaje przykłady przyimka, spójnika i wykrzyknika; poprawnie odmienia najbardziej popularne wyrazy o nietypowej odmianie; odmienia według wzoru czasowniki typu <i>wziąć</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • fonetyki – zna alfabet, odróżnia głoskę od litery; dzieli wyrazy znane z lekcji na głoski, litery i sylaby; 	<p>wiedzi i je poprawiać</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje cytaty i zapisuje je w cudzysłowie, potrafi wprowadzić je w tekst • dobiera argumenty i przykłady do tezy, rozróżnia argumenty odnoszące się do faktów i logiki oraz odwołujące się do emocji <p>III. Kształcenie językowe</p> <p>Stosuje wiedzę językową w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • słownictwa – wykorzystuje zdrobnienia, wyrazy wieloznaczne, bliskoznaczne (synonimy) i przeciwstawne (antonimy) w tworzonym tekście, tworzy poprawne związki wyrazowe, wyjaśnia znaczenie znanych związków frazeologicznych, przysłów, odróżnia słownictwo wartościujące i opisujące • składni – konstruuje typowe i proste zdania pojedyncze nierozwinięte i rozwinięte i rozpoznaje je na typowych przykładach i równoważniki zdań; używa różnych typów wypowiedzi: oznajmujących, rozkazujących, pytających, wykrzyknikowych, neutral- 	<p>słowe, streszcza utwory fabularne, świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe, zwłaszcza przysłówki, przyimki i wyrażenia przyimkowe; opowiada z perspektywy świadka i uczestnika zdarzeń</p> <ul style="list-style-type: none"> • pisze poprawne: tekst argumentacyjny, charakterystykę postaci rzeczywistej i bohatera literackiego, opis przeżyć wewnętrznych • w dłuższych wypowiedziach pisemnych stosuje akapity jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi • w sposób uporządkowany opisuje obraz, ilustrację, plakat, rzeźbę, stosując słownictwo opisujące oraz służące do formułowania ocen i opinii, emocji • zachowuje estetykę zapisu wypowiedzi • w wypowiedziach związanych z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami łączy za pomocą odpowiednich spójników i 	<p>kartkę z dziennika i pamiętnika, notatkę (w różnych formach) i streszczenie, pomysłowe życzenia, sprawozdanie (z filmu, spektaklu, wydarzenia), relację, scenariusz filmowy; dba o ciekawą formę swojego tekstu i/lub rzetelność zawartych w nim informacji</p> <ul style="list-style-type: none"> • układa rozbudowane fabularnie, pomysłowe, wyczerpujące, poprawnie skomponowane opowiadanie odtwórcze/twórcze, list i dziennik z perspektywy bohatera, precyzyjnie streszcza przeczytane utwory literackie, zachowując porządek chronologiczny i uwzględniając hierarchię wydarzeń; redaguje opis przeżyć • pisze poprawny, przemyślany, logicznie zbudowany tekst argumentacyjny • sporządza samodzielną, wnikliwą charakterystykę postaci rzeczywistej i bohatera literackiego • w wypowiedziach pisemnych konsekwentnie stosuje akapity jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi (m.in. wstęp,
---	---	--	--

	<p>nych;</p> <ul style="list-style-type: none"> • fleksji – rozpoznaje i odmienia rzeczowniki o typowej odmianie i niektóre o nietypowej odmianie; rozpoznaje i z reguły poprawnie odmienia liczebniki, zaimki, określa formę czasownika: osobę, liczbę, tryb, aspekt (dokonany, niedokonany), stronę; z niewielką pomocą nauczyciela przekształca czasowniki: w stronie czynnej, biernej, zwrotnej, w różnych trybach, aspektach; rozpoznaje i nazywa na typowych przykładach typy liczebników; podaje przykłady różnych typów zaimków i wyjaśnia ich funkcję; wskazuje oboczności w typowych wrazach odmiennych; odmienia (liczba, rodzaj, przypadek) i stopniuje przymiotniki, nazywa rodzaje stopniowania (regularne, nieregularne, opisowe); rozpoznaje przysłowki i stopniuje je, nazywając rodzaj stopniowania; podaje przykłady przysłówek odprzymiotnikowych i niepodchodzących od przymiotni- 	<p>przymków współrzędne i podrzędne związki wyrazowe i stosuje się do zasad interpunkcji</p> <ul style="list-style-type: none"> • w wypowiedziach stosuje poprawne formy gramatyczne rzeczownika, przymiotnika, liczebnika i czasownika we wszystkich trybach • w wypowiedziach gromadzi wyrazy określające i nazywające cechy np. charakteru na podstawie zachowań i postaw • dostrzega błędy ortograficzne i interpunkcyjne w tworzonej wypowiedzi i je poprawia • sprawnie wyszukuje cytaty, zapisuje je w cudzoślowie i wprowadza do swojego tekstu • formułuje tezę, dobiera argumenty i przykłady, zarówno odnoszące się do faktów i logiki, jak i odwołujące się do emocji <p>III. Kształcenie językowe</p> <p>Umiejętnie stosuje wiedzę językową w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • słownictwa – wzbogaca tworzony tekst np. zdrob- 	<p>rozwinięcie, zakończenie)</p> <ul style="list-style-type: none"> • dba, aby zapis jego wypowiedzi ułatwiał jej czytanie odbiorcy • tworzy szczegółowy, dobrze skomponowany opis obrazu, rzeźby i plakatu, stosując właściwe danej dziedzinie szuki nazewnictwo i słownictwo opisujące oraz służące do formułowania ocen i opinii, emocji • sporządza poprawny, bogaty leksykalnie opis przeżyć wewnętrznych • uzasadnia własne zdanie, podaje odpowiednie przykłady, np. z lektury • udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym, stylistycznym, ortograficznym • w wypowiedziach związanych z lekturą, tekstem poetyckim, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje bogate słownictwo, frazeologizmy, przysłowia związane z omawianą tematyką; jego język jest poprawny • dokonuje samodzielnej autokorekty napisanego tekstu pod względem ortograficznym, interpunkcyjnym, styli- 	
--	--	--	--	--

	<p>ka; rozpoznaje typowe przyimki (i wyrażenia przyimkowe), używa przyimków do określenia relacji czasowych i przestrzennych; na ogół poprawnie zapisuje czasowniki z częstką <i>-by</i>; rozpoznaje nieosobowe formy czasownika (bezokolicznik, formy zakończone na <i>-no</i>, <i>-to</i>); stosuje wykrzykniki i partykuły; rozpoznaje najczęstsze zaimki i spójniki w tekście; poprawnie odmienia omówione na lekcji wyrazy o nietypowej odmianie, w tym czasownik typu <i>wziąć</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • fonetyki – wyjaśnia różnicę między głoską a literą, dzieli wyrazy na głoski, litery i sylaby; wykorzystuje wiedzę na temat rozbieżności między mową a pismem do poprawnego zapisywania wyrazów; zna i stosuje podstawowe reguły akcentowania wyrazów w języku polskim, stara się je stosować 	<p>nieniami, zgrubieniami, synonimami, przeciwstawnymi (antonimami), wieloznacznymi; w wypowiedziach operuje związkami frazeologicznymi, przśłowiami, słownictwem wartościującym i opisującym</p> <ul style="list-style-type: none"> • składni – rozpoznaje i stosuje różnorodne typy zdań: pojedynczych i złożonych oraz równoważniki zdań; celowo używa różnych typów wypowiedzi: pytających, oznajmujących, rozkazujących, wykrzyknikowych, neutralnych, w zależności od sytuacji komunikacyjnej; • fleksji – rozpoznaje i najczęściej poprawnie odmienia rzeczowniki o nietypowej odmianie znane z lekcji (własne, pospolite, konkretne, abstrakcyjne); rozpoznaje i poprawnie odmienia czasowniki (osoba, liczba, czas, tryb); rozumie konstrukcje strony czynnej, biernej, zwrotnej; rozpoznaje czasowniki nieprzechodnie; przekształca czasowniki w różnych for- 	<p>stycznym i treściowym</p> <ul style="list-style-type: none"> • sprawnie wyszukuje i samodzielnie dobiera cytaty, zapisuje je w cudzysłowie, szczególnie dba o całkowicie wierny zapis cytatu, płynnie wprowadza cytat do własnego tekstu • samodzielnie formułuje tezę, przy jej uzasadnianiu płynnie dobiera przekonujące argumenty i przykłady, zarówno odnoszące się do faktów i logiki, jak i odwołujące się do emocji <p>III. Kształcenie językowe Sprawnie stosuje wiedzę językową w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • słownictwa – dba o poprawność słownikową tworzonych wypowiedzi, samodzielnie i swobodnie dobiera zdrobnienia, zgrubienia, synonimy, antonimy, wyrazy wieloznaczne, frazeologizmy, słownictwo wartościujące i opisujące, wzbogacając tekst w zależności od formy wypowiedzi i sytuacji komunikacyjnej • składni – samodzielnie rozpoznaje różne typy zdań pojedynczych (pytające, oznajmujące, rozkazujące, 	
--	---	---	--	--

		<p>mach (strona, aspekt, tryb); odmienia czasowniki typu <i>wziąć</i>; rozpoznaje, odmienia i stopniuje przymiotniki, wskazując sposób stopniowania (regularny, nieregularny, opisowy); rozpoznaje i odmienia liczebniki; określa rodzaje liczebników, zaimków (określa ich formę, przeważnie poprawnie wskazuje zaimki w tekście, nazywa ich rodzaje, wyjaśnia ich funkcję i stosuje je w celu uniknięcia powtórzeń, poprawnie używa krótszych i dłuższych form zaimków); wskazuje przyimek (i wyrażenie przyimkowe), partykułę, wykrzyknik, spójnik, rozumie ich funkcję i podaje ich przykłady, poprawnie zapisuje większość przyimków złożonych; używa odmiennych części mowy w poprawnych formach; oddziela temat od końcówki, wskazuje i wyjaśnia oboczności; wskazuje temat główny i tematy oboczne oraz oboczności samogłosko-</p>	<p>neutralne, wykrzyknikowe, nierozwinięte, rozwinięte), równoważniki zdań</p> <ul style="list-style-type: none"> • fleksji – rozpoznaje i swobodnie stosuje w wypowiedziach w poprawnych formach odmienne i nieodmienne części mowy o typowej i nietypowej odmianie przewidziane w programie nauczania; bezbłędnie określa formę odmiennych części mowy, w tym poprawnie rozpoznaje i odmienia rzeczowniki o typowej i nietypowej odmianie (własne, pospolite, konkretne, abstrakcyjne), czasowniki (osoba, liczba, czas, tryb, strona), wskazuje czasowniki przechodnie i nieprzechodnie; bezbłędnie rozpoznaje formy osobowe i nieosobowe czasownika (bezokolicznik, formy zakończone na <i>-no</i>, <i>-to</i>), swobodnie przekształca czasowniki w różnych formach (strona, aspekt, tryb, czas); bezbłędnie rozpoznaje przysłówki odprzymiotnikowe i niepochozące od przymiotnika i stopniuje je, nazywając rodzaj stopniowania; rozpoznaje typy liczebników, 	
--	--	--	--	--

		<p>we, spółgłoskowe</p> <ul style="list-style-type: none"> • fonetyki – stosuje wiadomości z zakresu podziału wyrazów na litery, głoski i sylaby, a także różnic między pisownią a wymową w poprawnym ich zapisie; bezbłędnie dzieli na głoski wyrazy ze spółgłoskami miękkimi, np. <i>ń</i> – <i>ni-s</i> – <i>ni-o</i>, zna i stosuje reguły akcentowania wyrazów w języku polskim 	<p>zaimków, zastępuje rzeczowniki, przymiotniki, przysłówki i liczebniki odpowiednimi zaimkami; bezbłędnie wskazuje przyimek (i wyrażenie przyimkowe), partykułę, wykrzyknik, spójnik, rozumie ich funkcję i swobodnie podaje ich przykłady, poprawnie zapisuje przyimki złożone, swobodnie stosuje krótsze i dłuższe formy zaimków; wykorzystuje wiedzę o obocznościach w odmianie wyrazów do pisowni poprawnej pod względem ortograficznym, bezbłędnie wskazuje i wyjaśnia oboczności, wskazuje temat główny i tematy oboczne oraz oboczności spółgłoskowe i samogłoskowe</p> <ul style="list-style-type: none"> • fonetyki – biegle stosuje wiadomości z zakresu fonetyki i wykorzystuje je w poprawnym zapisie wyrazów, stosuje w praktyce wszystkie poznane zasady akcentowania wyrazów 	
Wymagania na ocenę roczną: /obejmują także wymagania na ocenę śródroczną/				
CZYTANIE • samodzielnie lub z nie-	CZYTANIE wskazuje części składowe	CZYTANIE rozumie funkcję części	CZYTANIE ma świadomość konstrukcji	

<p>wielką pomocą wskazuje części składowe wypowiedzi: tytuł, śródtytuł</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje deydację, podziękowanie <p>ANALIZOWANIE I INTERPRETOWANIE TEKSTÓW KULTURY</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje na znanych z lekcji tekstach powieść, podaje jej główne cechy, nazywa rodzaj omówionej na lekcji powieści (fantasy, fantastycznonaukowej, historycznej) • dostrzega różnice fabularne między tekstem literackim a jego adaptacją <p>II. Tworzenie wypowiedzi MÓWIENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi wygłosić kilkudzaniowe, schematyczne przemówienie, operając się na materiale lekcyjnym <p>PISANIE</p> <p>zna podstawowe zasady układu graficznego dedykacji, podziękowania</p> <p>III. Kształcenie językowe</p> <ul style="list-style-type: none"> • składni – wymienia zdania złożone; wskazuje podmiot (wyrażony rzeczownikiem) i orzeczenie (czasownikowe) w typowym zdaniu; wie, że podmiot można wyrazić 	<p>wypowiedzi: tytuł, śródtytuł rozpoznaje cechy dedykacji i podziękowania</p> <p>ANALIZOWANIE I INTERPRETOWANIE TEKSTÓW KULTURY</p> <p>nazywa zabiegi stylistyczne w utworach literackich (anaforę) wskazuje w poznany na lekcji utworze cechy powieści; wymienia gatunki powieści (fantasy, fantastycznonaukowa, historyczna) i podaje jej cechy, potrafi określić rodzaj powieści omówionej na lekcji i podać jej cechy wskazuje różnice fabularne między tekstem literackima jego adaptacją</p> <p>II. Tworzenie wypowiedzi MÓWIENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • wygłasza krótkie przemówienie na tematy związane z codziennym życiem i bieżącym materiałem lekcyjnym <p>PISANIE</p> <p>zna i stosuje większość podstawowych zasad układu graficznego oraz zapisuje uwzględniając je: dedykację podziękowanie</p> <p>III. Kształcenie językowe</p> <ul style="list-style-type: none"> • składni –konstruuje wypowiedzenia złożone współrzęd- 	<p>składowych wypowiedzi: tytuł, śródtytuł wskazuje typowe elementy konstrukcyjnej stylistyczne w dedykacjach i podziękowaniach</p> <p>ANALIZOWANIE I INTERPRETOWANIE TEKSTÓW KULTURY</p> <ul style="list-style-type: none"> • odnajduje w utworze poetyckim anaforę, przeważnie objaśnia jej znaczenie • identyfikuje powieść, wskazuje jej cechy, zna gatunki powieści (fantastycznonaukowa, fantasy, historyczna), podaje ich cechy, przyporządkowuje je do konkretnych utworów • omawia różnice między tekstem literackima jego adaptacją <p>II. Tworzenie wypowiedzi MÓWIENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • wygłasza przygotowane wcześniej przemówienie, dbając o dobór argumentów, środków stylistycznych, tembru głosu <p>PISANIE</p> <p>zna i stosuje zasady układu graficznego i uwzględnia wszystkie niezbędne elementy dedykacji i podziękowania</p>	<p>wypowiedzi, rozumie funkcje takich części składowych wypowiedzi, jak tytuł i śródtytuł</p> <p>ANALIZOWANIE I INTERPRETOWANIE TEKSTÓW KULTURY</p> <ul style="list-style-type: none"> • objaśnia funkcję i znaczenie przenośne w utworze poetyckim anafory • biegle identyfikuje, powieść, szczegółowo omawia jej cechy, swobodnie omawia cechy różnych gatunków powieści (fantastycznonaukowej, fantasy, historycznej,) i potrafi odnieść je do lektur • omawia i refleksyjnie ocenia różnorakie różnice między tekstem literackima jego adaptacją <p>II. Tworzenie wypowiedzi MÓWIENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • wygłasza ciekawe, przekonujące, logiczne przemówienie, dbając o dobór najważniejszych argumentów, środków stylistycznych, tembru głosu <p>PISANIE</p> <p>pisze bezbłędnie pod względem kompozycyjnym i treściowym deydację i podziękowanie; dba o ciekawą formę swojego tekstui/lub rze-</p>	
--	---	--	--	--

<p>różnymi częściami mowy; odszukuje orzeczenie imienne w zdaniach znanych z lekcji; wymienia pozostałe części zdania: przydawka, dopełnienie, okolicznik, podaje pytania, na które odpowiadają; zna pojęcia <i>związek wyrazowy</i>, <i>grupa podmiotu</i>, <i>grupa orzeczenia</i>; wskazuje w zdaniu wyrazy, które się ze sobą łączą; rozpoznaje określenia rzeczownika i czasownika; z pomocą nauczyciela lub odnosząc się do schematu próbuje sporządzić wykres zdania pojedynczego; próbuje rozpoznać na przykładach z lekcji zdanie złożone współrzędnie i podrzędnie i sporządzić wykres prostego, krótkiego zdania złożonego</p>	<p>nie, podrzędnie; wskazuje podmiot (np. wyrażony rzeczownikiem, zaimkiem, podmiot domyślny) i orzeczenie czasownikowe i imienne; podaje przykłady zdań, w których podmiot jest wyrażony inną częścią mowy; podaje przykładowe wyrazy, które budują zdanie bezpodmiotowe, i przykłady takich zdań; rozpoznaje w zdaniach z lekcji pozostałe części zdania: przydawkę, dopełnienie, okolicznik (i jego niektóre rodzaje, np. czasu, miejsca, sposobu) i podaje pytania, na które odpowiadają; łączy w związki wyrazowe wyrazy w zdaniu; rozpoznaje określenia rzeczownika i czasownika; konstruuje wykres krótkiego, prostego zdania pojedynczego; wyjaśnia pojęcia <i>związek wyrazowy</i>, <i>wyraz nadrzędny</i>, <i>wyraz podrzędny</i>, <i>grupa podmiotu</i>, <i>grupa orzeczenia</i>, wskazuje je na typowych, prostych przykładach, sporządza wykres typowego zdania złożonego</p>	<p>III.Kształcenie językowe</p> <ul style="list-style-type: none"> • składni – rozpoznaje i stosuje różnorodne typy zdań: złożonych; wskazuje podmiot (wyrażony rzeczownikiem i innymi częściami mowy: przymiotnikiem liczebnikiem, zaimkiem, podmiot domyślny, a w omówionych na lekcji przykładach wskazuje podmiot w dopełniaczu i zdania bezpodmiotowe), odszukuje w zdaniach orzeczenie czasownikowe i imienne; rozpoznaje pozostałe części zdania: przydawkę, dopełnienie, okolicznik (na typowych przykładach – okolicznik czasu, miejsca, sposobu, stopnia, celu, przyczyny, przyzwolenia) i podaje pytania, na które odpowiadają; buduje spójne zdania pojedyncze, w których poprawnie łączy w związki wszystkie wyrazy; wzbogaca zdania, dodając przydawki, dopełnienia (bliższe i dalsze) i okoliczniki; poprawnie rozpoznaje związki wyrazów w zdaniu i wyrazy pozostające poza związkami zdania, tworzy wykres zdania pojedynczego i odszukuje w zdaniu związki wyrazowe (główny i 	<p>telność zawarty6ch w nim informacji</p> <p>III.Kształcenie językowe</p> <ul style="list-style-type: none"> • składni – samodzielnie rozpoznaje zdania złożone współrzędnie i podrzędnie; wskazuje podmiot (gramatyczny – wyrażony różnymi częściami mowy: rzeczownikiem, przymiotnikiem, zaimkiem, liczebnikiem, bezokolicznikiem, a także domyślny, logiczny w dopełniaczu), orzeczenie, (czasownikowe i imienne); rozpoznaje zdania bezpodmiotowe, swobodnie rozpoznaje w zdaniach pozostałe części zdania: przydawkę, dopełnienie (bliższe i dalsze), okolicznik (czasu, miejsca, sposobu, stopnia, celu, przyczyny, przyzwolenia); tworzy ciekawe pod względem składniowym wypowiedzi; stosuje się do zasad poprawności logiczno-składniowej; wzbogaca zdania, dodając przydawki, dopełnienia i okoliczniki; swobodnie odszukuje w zdaniu związki wyrazowe (główny i poboczne), odszukuje w związkach wyrazowych wyraz nadrzędny (określający), podrzędny (określany), znajduje wyrazy pozostające poza związkami zdania, wyrazy równorzędne (szereg); odszukuje w zdaniach związek główny i związki poboczne, grupę pod-
---	--	---	--

		<p>poboczne), odszukuje w związkach wyrazowych wyraz nadrzędny, podrzędny, wyrazy równorzędne (szereg); wskazuje w zdaniach związek główny i związki poboczne, grupę podmiotu i grupę orzeczenia; stosuje się do zasad poprawnej interpunkcji; rozpoznaje zdanie złożone współrzędnie i podrzędnie; sporządza wykres zdania złożonego</p>	<p>miotu i grupę orzeczenia; dba o poprawne łączenie wyrazów w związki i interpunkcję wypowiedzeń złożonych; bezbłędnie sporządza wykresy prostych i rozbudowanych zdań pojedynczych</p>	
--	--	---	--	--

Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów:

- sprawdzian pisemny po danym rozdziale
- odpowiedź ustna
- kartkówka (obejmuje 3 do 5 ostatnich lekcji i trwa 15-20 minut)
- wypracowania domowe i klasowe
- sprawdzian roczny (obejmuje materiał z całego roku)
- praca samodzielna (w trakcie lekcji)
- testy z lektur
- recytacja
- dyktanda
- projekty edukacyjne

Uczniowie objęci pomocą psychologiczno-pedagogiczną mają dostosowane wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych zgodnie z zapisem w opinii z poradni psychologiczno-pedagogicznej.